

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžk/13/2019
Identifikačné číslo spisu: 1017201842
Dátum vydania rozhodnutia: 07.08.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1017201842.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v právnej veci sťažovateľa (pôvodne žalobcu): G. U., Ž. XXXX/X, XXX XX R., zastúpený: Advokátska kancelária SOLICITOR SK, s. r. o., Šoltésovej 18, 811 08 Bratislava, IČO: 36 867 683, proti žalovanému: Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, sekcia cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Námestie slobody 6, 810 05 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 05229/2017/C240-SCDPK/41077 zo dňa 05.06.2017, v konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 5S/222/2017-17 zo dňa 30.01.2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 5S/222/2017-17 zo dňa 30.01.2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Bratislave podľa § 98 ods. 1 písm. f/ a g/ SSP odmietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 05229/2017/C240-SCDPK/41077 zo dňa 05.06.2017 („prvostupňové rozhodnutie“) o povolení stavby „Diaľnica D4 Bratislava, Jarovce -Ivanka sever“.

2. Krajský súd zistil, že žaloba nebola spísaná advokátom a žalobca pri jej podaní nebol zastúpený advokátom podľa § 49 ods. 1 SSP, čo kvalifikoval ako dôvod na odmietnutie žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. f/ SSP. Súčasne zistil, že žaloba je neprípustná podľa § 98 ods. 1 písm. g/ SSP, pretože smeruje proti prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu.

3. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ v zastúpení advokátom včas kasačnú sťažnosť. Namietal, že doručil plnú moc udelenú Advokátskej kancelárii SOLICOTOR SK, s. r. o., ktorá ho zastupuje od 02.11.2017. Z predmetného plnomocenstva je zrejmé, že bolo udelené advokátovi a bolo žalobcom výslovne udelené pre všetky právne úkony súvisiace so správnu žalobou. To, že správna žaloba bola podpísaná iba žalobcom samo o sebe nemôže prejudikovať skutočnosť, že by neboli splnené podmienky uvedené v § 49 ods. 1 SSP. Zo samotného textu a obsahu žaloby, ako aj z jej formy jednoznačne vyplýva, že správna žaloba bola spísaná advokátom. Zároveň poukazoval na ustanovenie § 25 SSP v

zmysle ktorého, ak tento zákon neustanovuje inak, použijú sa na konanie pred správnym súdom primerane ustanovenia prvej a druhej časti Civilného sporového poriadku (CSP). Ak niektorá otázka nie je riešená ani v CSP, správny súd postupuje primerane podľa základných princípov konania tak, aby sa naplnil účel správneho súdnictva. Podľa § 161 ods. 3 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý možno odstrániť, súd urobí vhodné opatrenia na jeho odstránenie, pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok procesnej podmienky odstrániť, súd konanie zastaví.

4. Sťažovateľ ďalej namietal, že predmetom žaloby je rozhodnutie ministra dopravy a výstavby č. 82/2017, č. 20246/2017/SL/57186-M zo dňa 15.08.2017, keďže len konečné rozhodnutie je spôsobilé určiť, resp. zasahovať do práv a povinností všetkých subjektov. Uvedené podporuje aj tá skutočnosť, že v každom článku správnej žaloby sa odkazuje práve na rozhodnutie ministra, ktoré sa konfrontuje so zákonnosťou a správnosťou. Z daného je teda zrejmé, že sťažovateľ (žalobca) napáda práve rozhodnutie ministra.

5. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 26.09.2018 ku kasačnej sťažnosti navrhoval, aby najvyšší súd kasačnú sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol podľa § 461 SSP. Uviedol, že podanie žaloby patrí medzi najdôležitejšie právne úkony, ktoré môže účastník konania pred súdom urobiť. Ak pri podaní žaloby nie je žalobca riadne zastúpený advokátom, je vysoká pravdepodobnosť, že žaloba bude mať vady, ktoré budú viesť k jej zamietnutiu (prípadne odmietnutiu). Na predmetné konanie sa nevzťahuje výnimka z obligatorného právneho zastúpenia v zmysle § 49 ods. 2 SSP a právne zastúpenie žalobcu advokátom v tomto konaní, je preto jednou z procesných podmienok konania, na ktoré prihlíada správny súd ex offo. Aj keď je uvedená vada konania odstrániteľná, dáva do pozornosti druhú vetu ustanovenia § 49 ods. 1 SSP, a to že povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Je jednoznačne zrejmé, že žalobca spísal a podpísal žalobu sám. Napriek skutočnosti, že v priebehu konania doložil plnomocenstvo pre Advokátsku kanceláriu SOLICITOR SK, s. r. o., je evidentné, že nedoložil žalobu spísanú jeho právnym zástupcom. Predmetnú vadu konania odstránil len čiastočne, z čoho vyplýva, že správny súd nemohol v konaní ďalej pokračovať a žalobu musel odmietnuť, tak ako to urobil v napadnutom uznesení. Pokiaľ ide o predmet konania, namietal, že žalobca v žalobe označil ako rozhodnutie správneho orgánu, ktoré má byť preskúmané, rozhodnutie ministerstva. Z textu žaloby však nie je zrejmé, či smeruje proti rozhodnutiu Ministerstva, alebo proti rozhodnutiu ministra dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 72017. Má zato, že v správnom súdnictve je predmetom súdneho prieskumu zákonnosti až konečné administratívne rozhodnutie, ktorým je v predmetnom konaní rozhodnutie ministra, právny súd teda zásadne preskúmava akýkoľvek akt, po ktorého vydaní už nemôže nasledovať ďalšie konanie. Ani túto vadu konania žalobca neodstránil a keďže napádal prvostupňové rozhodnutie správny súd musel uznesením jeho žalobu odmietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, ďalej len „SSP“) preskúmal napadnuté uznesenie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v kasačnej sťažnosti a podľa § 462 ods. 1 SSP napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že predmet sporu má charakter zásadnej právnej otázky v tom, či ide o odstrániteľnú vadu, alebo neodstrániteľnú vadu žaloby, ak nebola v čase začatia konania spísaná advokátom, ale bola podaná osobu bez právnického vzdelania. Tento problém má výrazne ústavnoprávny rozmer, v ktorom sa výklad podľa izolovanej dikcie ustanovení § 49 ods. 1 SSP a § 98 ods. 1 písm. f/ SSP dostávajú do rozporu so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 SSP.

8. Kasačný súd dospel k záveru, že uvedený rozpor je nevyhnutné riešiť ústavne konformným výkladom podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, pri ktorom sa systematickým výkladom hľadá riešenie problému, ktorý pri striktno formálnej aplikácii ust. § 49 ods. 1 SSP v spojení s ust. § 98 ods. 1 písm. f/ SSP vedie k obmedzeniu prístupu účastníka administratívneho konania k správne súdu.

9. Podľa § 49 ods. 1 SSP žalobca musí byť v konaní pred správny súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

10. Zásadný problém spočíva v tom, že ide o nové pravidlo, účinné od 01.07.2016 a nie je vžitý v právnom vedomí adresátov právnych noriem. Tento stav nie je kompenzovaný poučovacou povinnosťou správnych orgánov pred podaním žaloby a dôsledkom je pre žalobcu prekvapivá informácia, že už žaloba mala byť spísaná advokátom. Do 30.06.2016 bol nedostatok právneho zastúpenia považovaný za odstrániteľnú vadu. Pravidlo o povinnom právnom zastúpení už v čase podania žaloby nie je súčasťou poučovacej povinnosti správnych orgánov podľa § 47 ods. 4 zákona č. 71/1967 Zb. o preskúmané rozhodnutia súdom. Absentuje tu poučenie, že na základe žaloby, ktorá musí byť spísaná advokátom, pokiaľ žalobca sám nemá právnické vzdelanie. Žalobca spravidla až v priebehu súdneho konania o preskúmanie zákonnosti zistí, že vadu v spísaní žaloby už nemôže odstrániť.

11. Ustanovenie § 49 ods. 1 tretia veta SSP a naň nadväzujúce ust. § 98 ods. 1 písm. f/ SSP sú v systematickom rozpore aj s ust. § 26 ods. 2 SSP, podľa ktorého správny súd poučí účastníkov konania o možnosti zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. Súčasne aj s ust. § 51 ods. 1 SSP počítá s možnosťou účastníka konania zvoliť si advokáta, ktorý by mal vady spísanej žaloby odstrániť. Pri striktnom jazykovom výklade, tak ako ho realizoval krajský súd by ustanovenie § 26 ods. 2 SSP a ust. § 51 ods. 1 SSP sa stali neživotnými, keďže podanie žaloby v správnom súdnictve je viazané na 2 mesačnú zákonnú lehotu (§ 181 ods. 1 SSP) od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy.

12. Uvedený rozpor je podľa kasačného súdu nevyhnutné odstrániť ústavno konformným výkladom ust. § 59 ods. 1, 2, 3 SSP, ktoré má charakter všeobecného ustanovenia. Vada žaloby spočívajúca v nedostatku právneho zastúpenia je odstrániteľnou vadou a ustanovenie § 59 SSP ods. 1, 2 SSP ju nevyučuje z rozsahu svojej pôsobnosti. Skutočnosť, že vada je odstrániteľná spôsobuje možnosť dodatočnej konvalidácie podania, čo je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Na základe uvedeného kasačný súd dospel k záveru, že nedostatok právneho zastúpenia advokátom, v čase začatia konania, pri spísaní žaloby podlieha právnomu režimu odstrániteľnej vady žaloby postupom správneho súdu podľa § 59 ods. 1, 2 SSP výzvou na jeho odstránenie s poučením o odmietnutí žaloby v prípade nevyhovenia výzve.

13. V ďalšom konaní žalobca v zastúpení advokátom bez ďalšej výzvy súdu odstráni vady žaloby. Z obsahu žaloby podanej žalobcom možno vyvodiť, napadol i druhostupňové rozhodnutie.

14. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.